

MONETĀRAIS BIĻETENS 2007

4

Par tālāku strauju ekonomisko attīstību liecināja Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes publiskotie dati (saskaņā ar sākotnējo novērtējumu iekšzemes kopprodukta kāpums 2007. gada 1. ceturksnī – 10.7%). Izaugsmi galvenokārt nodrošināja pakalpojumu un būvniecības sektors, bet rūpniecības devums bija neliels. Aprīlī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu samazinājās pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms (par 6.1%) un pa cauruļvadu transportēto naftas produktu apjoms (par 6.7%). Nedaudz (par 0.9%) pieauga kravu apgrozījums Latvijas ostās.

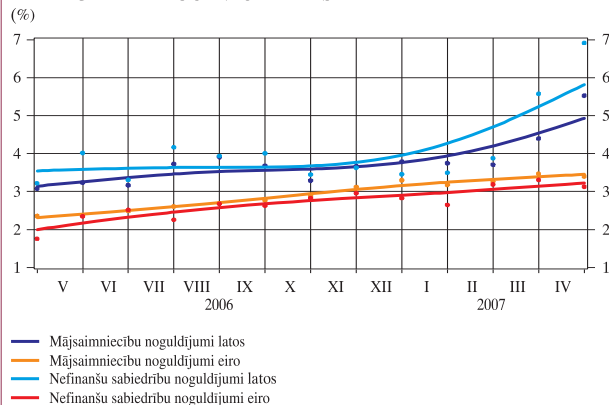
Augstais iekšzemes pieprasījums pastiprināja inflācijas spiedienu – patēriņa cenu kāpums vairākus mēnešus bija augstāks, nekā gaidīts. Aprīlī, cenām palielinoties par 0.9%, gada inflācija sasniedza 8.9% (augstāko līmeni pēdējo 10 gadu laikā). Par iekšzemes pieprasījuma būtisko ietekmi uz cenu kāpumu liecināja pamatinflācijas krasais palielinājums – aprīlī gada pamatinflācija sasniedza 8.1%. Patēriņa cenas visvairāk ietekmēja dārzeņu, degvielas un ēdināšanas pakalpojumu cenu pieaugums (attiecīgi 12.3%, 3.7% un 2.3%). Būtiski (par 2.9%) saruka tikai telekomunikāciju pakalpojumu cenas. Latvijas Republikas Saeimas pieņemtie likumu grozījumi kreditēšanas ierobežošanai, iedzīvotāju uzkrājumu veicināšanai un spekulatīvo darījumu samazināšanai nekustamā īpašuma tirgū ir svarīgs solis inflācijas ierobežošanā.

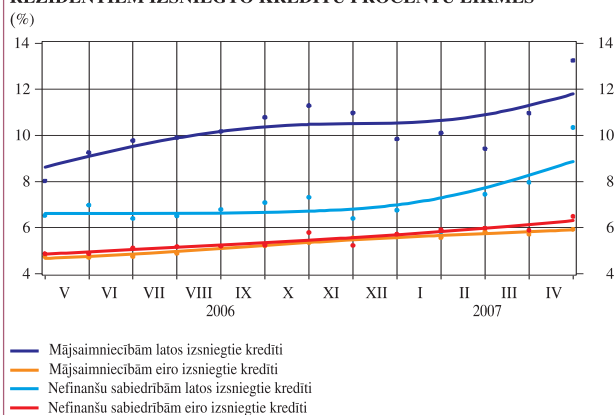
Pārmērīga iekšzemes pieprasījuma ierobežošanā nozīmīga ir stingras fiskālās politikas īstenošana, novirzot straujās izaugsmes radītos budžeta papildu ienākumus deficīta samazināšanai. 2007. gada pirmo četru mēnešu budžeta izpildes rezultāti liecina par augstākiem, nekā plānots, ieņēmumiem. Aprīlī valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais pārpalikums bija 23.7 milj. latu, un kopš 2007. gada sākuma tas sasniedza 174.8 milj. latu (2006. gada pirmajos četros mēnešos – 150.0 milj. latu). Valsts pamatbudžeta deficīts bija 28.6 milj. latu, bet sociālās apdrošināšanas fonda ieņēmumi pārsniedza izdevumus par 28.9 milj. latu un pašvaldību konsolidētā budžeta ieņēmumi – par 23.0 milj. latu. Valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi aprīlī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 25.9%, nodokļu ieņēmumiem palielinoties par 35.3%. Nenodokļu ieņēmumu un izmantoto ES struktūrfondu līdzekļu apjoms bija mazāks nekā 2006. gada atbilstošajā periodā. Pieaugot nodarbināto skaitam un darba samaksai, sociālās apdrošināšanas iemaksu apjoms un iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi palielinājās attiecīgi par 31.2% un 37.3%. Strauji auga uzņēmumu peļņa, un uzņēmuma ienākuma nodokļa ieņēmumi palielinājās par 61.6%. Saglabājoties privātā patēriņa kāpuma tendencei, pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi pieauga par 35.7%. Valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumi palielinājās par 28.9%, galvenokārt augot izdevumiem strādājošo atalgojumam.

Centrālās valdības un pašvaldību kopējais parāds (aprīļa beigās – 1 158.0 milj. latu) mēneša laikā samazinājās par 8.0 milj. latu, jo Valsts kasei nebija vajadzīgs papildu finansējums.

Aprīlī plašās naudas M3 pieaugums (98.8 milj. latu) bija mazāks nekā iepriekšējā mēnesī. M3 gada kāpuma temps samazinājās līdz 35.2% (martā – 36.7%), lēnāk augot rezidentu noguldījumu atlikumam (galvenokārt noguldījumiem ar noteikto termi-

REZIDENTU VEIKTO NOGULDĪJUMU AR NOTEIKTO TERMIŅU
LĪDZ 1 GADAM PROCENTU LIKMES

REZIDENTIEM IZSNIEGTO KREDĪTU PROCENTU LIKMES

ņu līdz 2 gadiem) un skaidrajai naudai apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs). Skaidrās naudas apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs) gada kāpuma temps samazinājās līdz 18.1%, bet MFI piesaistīto rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumu atlikuma gada pieauguma temps – līdz 35.9%. Latos veikto noguldījumu atlikums samazinājās par 10.0 milj. latu (mājsaimniecību noguldījumu atlikums gandrīz nemainījās, bet finanšu iestāžu un nefinanšu sabiedrību noguldījumu atlikums saruka).

Rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikuma pieaugums joprojām bija straujš – kredītu atlikuma mēneša kāpums gan bija nedaudz mazāks nekā martā (346.6 milj. latu), tomēr tā gada pieauguma temps zemākas bāzes dēļ atkal pārsniedza 60% (60.4%). Procentu likmes darījumiem latos bija augstas, tāpēc eiro izsniegto kredītu atlikums aprīli palielinājās par 386.3 milj. latu. Latos izsniegto kredītu atlikums samazinājās par 32.5 milj. latu.

Kredītu atlikuma pieaugumu joprojām galvenokārt nodrošināja aizņēmumi no ārvalstu kredītiestādēm (saistību kāpums – 221.9 milj. latu, t.sk. saistību pieaugums pret mātesbankām – 127.1 milj. latu), tomēr MFI (izņemot Latvijas Banku) tiro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs palielinājās tikai par 47.5 milj. latu. Aprīli būtiski (par 157.3 milj. latu) pieauga banku kapitāls un rezerves, jo divas bankas palielināja pamatkapitālu.

Aprīli situācija Latvijas valūtas tirgū stabilizējās un eiro pieprasījums samazinājās – Latvijas Banka pasīvajās intervencēs valūtas tirgū neto pārdeva eiro tikai 20.9 milj. latu vērtībā. Euro kurss starptautiskajam tirgum saglabājās tuvu Latvijas Bankas noteiktajai apakšējai intervenču robežai. Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi samazinājās par 1.9%, un emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrijiem ārējiem aktīviem aprīļa beigās bija 107.3%.

Centrālās bankas naudas piedāvājumu aprīli galvenokārt palielināja bankām izsniegto kredītu atlikuma pieaugums par 98.7 milj. latu, bankām izmantojot gan Latvijas Bankas piedāvātās galvenās refinansēšanas operācijas, gan aizdevumu iespēju uz nakti. Naudas bāze M0 aprīļa beigās bija par 64.0 milj. latu lielāka nekā marta beigās, tomēr tās gada pieauguma temps samazinājās par 0.8 procentu punktiem (līdz 49.5%).

Latvijas Bankas noteikto procentu likmju paaugstināšana marta beigās un zemā latu likviditāte noteica tālāku RIGIBOR kāpumu. Aprīļa beigās RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem sasniedza 9.43%, bet kredītiem ar 3 un 6 mēnešu termiņu – attiecīgi 9.89% un 9.75% (attiecīgi par 104 un 110 bāzes punktiem augstāks nekā marta beigās). Naudas tirgus procentu likmju kāpums veicināja MFI privātajam sektoram izsniegto kredītu un no tā piesaistīto noguldījumu procentu likmju pieaugumu. Par 2.3 procentu punktiem (līdz 13.3%) palielinājās mājsaimniecībām latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme (t.sk. par 1.9 procentu punktiem – līdz 9.4% – mājokļa iegādei izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme) un par 2.4 procentu punktiem (līdz 10.4%) – nefinanšu sabiedrībām latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme. Ārvalstu valūtā izsniegto kredītu vidējās svērtās procentu likmes pieauguma nedaudz (par 0.2–0.6 procentu punktiem). Ievērojami straujāks bija nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību latos veikto noguldījumu vidējo svērtā procentu likmju kāpums (attiecīgi par 1.3 procentu punktiem – līdz 6.9% un par 1.2 procentu punktiem – līdz 5.6%).

Aprīli Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra, Lielbritānijas sterliņu mārciņas un Japānas jenas kurss attiecībā pret latu samazinājās attiecīgi par 2.5%, 0.4% un 3.6%.

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI	2007	
	III	IV
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	1.0	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	1.4	0.9
Gada (%)	8.5	8.9
Patēriņa cenu gada pamatinflācija ¹ (%)	7.7	8.1
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	67 154	65 118
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	6.3	6.1
Valsts konsolidētā kopbudžeta finansālā bilance (milj. latu)	151.1	174.8
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	339.3	*
Imports	644.5	*
Bilance	-305.2	*

¹ Avots: Latvijas Bankas dati.

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes un Finanšu ministrijas dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI (perioda beigās; milj. latu)

	2007	
	III	IV
MFI¹		
M3	5 736.9	5 835.7
Repo darījumi	0	0
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	51.5	49.2
Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	22.1	31.5
M2	5 663.2	5 754.9
Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	1 469.8	1 529.4
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	160.7	166.7
M1	4 032.7	4 058.9
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	933.6	940.6
Noguldījumi uz nakti	3 099.1	3 118.3
Tīrie ārējie aktīvi	-3 293.6	-3 387.4
Kredīti rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām	10 767.2	11 113.8
Kredīts valdībai	364.3	358.4
Centrālās valdības noguldījumi	245.9	239.9
Ilgāka termiņa finanšu saistības	1 882.5	2 040.5
Latvijas Banka		
M0	2 180.8	2 244.8
Skaidrā nauda apgrozībā	1 030.0	1 049.6
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	1 150.8	1 195.2
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	0	0
Tīrie ārējie aktīvi	2 455.8	2 409.6
Tīrie iekšējie aktīvi	-275.0	-164.8
Kredīti	-183.6	-77.8
MFI	41.9	140.6
Valdībai (neto)	-225.5	-218.4
Pārējie aktīvi (neto)	-91.5	-86.9
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. ASV dolāru)	4 644.31	4 637.73
Zelts	165.31	170.64
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.16	0.16
Rezerves pozīcija SVF	0.08	0.08
Ārvalstu konvertējamās valūtas	4 478.76	4 466.85

¹ Saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas metodoloģiju.

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI

	2007	
	III	IV
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	3.4	7.7
Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmes		
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti latos)	8.0	10.4
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti latos)	11.0	13.3
t.sk. mājokļa iegādei	7.5	9.4
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	6.0	6.6
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	5.8	6.0
t.sk. mājokļa iegādei	5.6	5.8
No rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti latos)	5.6	6.9
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	2.3	2.4
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti latos)	4.4	5.6
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.6	0.7
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	3.9	3.6
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.6	1.7
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	3.6	3.7
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.5	1.5
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	5.5	5.5
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.5280	0.5150
Ls pret GBP	1.0360	1.0320
Ls pret 100 JPY	0.4500	0.4340
Ls pret EUR	0.7028	0.7028

MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE (perioda beigās; milj. latu)

	2007	
	III	IV
MFI rezerves	1 247.7	1 304.2
Nacionālā valūta kasēs	96.5	109.0
Noguldījumi Latvijas Bankā	1 151.2	1 195.1
Ārzemju aktīvi	4 052.2	4 074.6
Ārvalstu valūta kasēs	51.9	53.0
Prasības pret MFI	2 478.5	2 479.5
Prasības pret ne-MFI	1 471.8	1 487.9
Pārējie aktīvi	50.0	54.2
Prasības pret centrālo valdību	289.6	283.7
Prasības pret vietējo valdību	74.7	74.6
Prasības pret valsts nefinanšu sabiedrībām	119.8	120.2
Prasības pret finanšu iestādēm un privātajām nefinanšu sabiedrībām	5 847.7	6 015.1
Prasības pret mājsaimniecībām	4 857.8	5 037.8
Neklasificētie aktīvi	799.0	870.0
Pamatlīdzekļi	134.2	138.5
Nauda ceļā	18.5	25.7
Pārējie aktīvi	124.3	135.8
Prasības pret rezidentu MFI (t.sk. ieguldījumi)	521.9	570.1
Aktīvi pavisam	17 288.5	17 780.2
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>514.4</i>	<i>486.6</i>
Noguldījumi uz nakti latos	1 756.5	1 713.9
Valsts nefinanšu sabiedrību	122.4	115.2
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	708.7	670.4
Mājsaimniecību	925.5	928.3
Termiņnoguldījumi un noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu latos	935.8	968.8
Valsts nefinanšu sabiedrību	106.4	117.4
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	267.3	279.7
Mājsaimniecību	562.1	571.7
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	1 999.7	2 083.6
Valsts nefinanšu sabiedrību	26.0	26.7
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	579.2	620.9
Mājsaimniecību	1 394.5	1 436.1
Centrālās valdības noguldījumi	20.4	21.5
Vietējās valdības noguldījumi	196.1	210.7
Tranzītfondi	4.4	4.4
Ārzemju pasīvi	9 801.6	9 871.5
Saistības pret MFI	6 264.1	6 486.0
Saistības pret ne-MFI	3 038.4	3 050.9
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	499.1	334.7
Saistības pret Latvijas Banku	41.9	140.6
Emitētie parāda vērtspapīri	343.7	352.4
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	51.5	49.2
Kapitāls un rezerves	1 280.3	1 437.6
Rezidentu	822.1	738.4
Nerezidentu	458.1	699.2
Uzkrājumi parādiem un saistībām	97.2	93.2
Neklasificētie pasīvi	759.3	832.8
Nauda ceļā	166.7	175.7
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	119.6	139.6
Saistības pret rezidentu MFI	473.0	517.5
Pasīvi pavisam	17 288.5	17 780.2
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>514.4</i>	<i>486.6</i>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).